

AUTORĖS ŽODIS

Novelių romanams vaikams „Mirachos pelytės ir jų draugo katino trys grūdai“ bendriausia prasme yra privataus gyvenimo epas, įprasminantis žydų vaiko geto pasaulį kaip žmogiškų kontaktų tinklą karo metu. Tas tinklas niekada neišyra ir nesibaigia, kaip nesibaigia ir žmonių bendravimas.

Ši knyga tai suaugusio žmogaus ir vaiko gyvenimo istorija, jų mąstymo apie tuos pačius įvykius perteikimas. Per karą daugelis šeimų patyrė badą, bet labiausiai badauvo maža mergytė Miracha. Trys svarbiausios žmonių patirtys – dvasinė, fizinė ir moralinė – charakterizuoja veikėjus. Knyga kupina mergaitės vizijų, sapnų, kai neaiški laiko tėkmė, kai daug įvairių daugiasluoksnių simbolių, kai. . . Nors visas getas – pastatai, prižiūrėtojai – vaizduojami suaugusių veikėjų akimis, su šleikštulį keliančia aplinka ir nenusakomu sunkumu, vėliau tai ištirpsta ir galiausiai knygos pabaigoje prasismelkia šviesa ir ramybė. Ir čia, gete, laimi gerumas, tiesa, subtilūs jausmai ir žydiškas humoras. Pelytė išmokė mergaitę ieškoti valgio, ir ji, iššlavinėjusi, iššniukštinėjusi visas pakampes ir plyšius, susisėmė kelias saujas trupinių, kuriais valgydino sergančią mamą. Kai motiną perkelia į geto ligoninę, gete dirbantis siuvėjas, su kuriuo Mirachą supažindino jo katinas, sugebėjo padėti mergaitei ir jos draugei pelytei. Tai katinas siuvėjui pateikė mintį, kaip atraižų maiše išnešti iš geto ir paslėpti Mirachą. Mano tėvas – tas pats siuvėjas – prieš mirtį paliko saugoti man laišką ir prašė atiduoti tik mergaitės Mirachos tėvui. Jis tikėjo, kad pasibaigus karui sugrįš Mirachos tėvas ir paklaus, kur jo mergaitė. Karas baigėsi. Praėjo septyniasdešimt metų. O niekas manęs nepaklausė apie mergaitę iš geto, tad ryžausi jums papasakoti tai, ką žinau. Gal paskaitęs žmogus nekartos tų blogų dalykų, kuriuos anuomet darė kitam žmogui. Artimo meilė ir žmogaus moralė tai vertybės, kurios padėjo tada gyventi ir būti žmogumi. Tikiuosi, kad tokios istorijos padės mums žemėje susikalbėti ir neleis pasikartoti getui. Aš iki šios dienos bijau nešioti šviesiai rusvų odinių rankinių. Kodėl? Jus nežinote?! Paskaitykite knygą.

1943 m. rudenį Kauno getas buvo pertvarkytas į SS koncentracijos stovyklą. Geto

valdymą iš vokiečių civilinės valdžios perėmė SS. Žydų gyvenimo kontrolė buvo dar labiau sugriežtinta. Žydai galėjo dirbti tik izoliuotose stovyklose, bet siuvėjas su mergaite Miracha sugebėjo pabėgti į Vilnių, kur buvo daugiau antifašistinio pogrindžio dalyvių iš Vilniaus geto. Kaip? Koku būdu?.. Visa jų istorija aprašyta romane.

Be moralės žmogus būtų tik robotas, kuris atlieka veiksmus, nesuprasdamas jų prasmės ir svarbos. Kiekvienais laikais visose tautose buvo aukštos moralės žmonių, ir jie tarsi vedliai rodė teisingą kelią, savo elgesiu įprasmindami svarbiausias gyvenimo vertybes. Tačiau dabar žmonės vis rečiau diskutuoja apie moralę, todėl pasirinkau šią temą pasvarstymui: ar visuomenei reikalingi prisiminimai apie gyvenimą gete? Gal šis novelių romanas apie mažą mergaitę Mirachą, apie kurią pasakojo vaikystėje man tėvas, padės jaunimui teisingai vertinti ir suprasti kiekvieno poelgio rezultatą ir moralės svarbą. Veiksmas čia vyksta nuo geto įsteigimo ir masinių žudymų, arba „akcijų“ (1941 m. rugpjūčio 15 d. ir spalio mėn.), iki stabilizacijos laikotarpio (1941 m. lapkričio mėn. – 1943 m. rugsėjo mėn.). Getas buvo savotiška mikrovalstybė su savo valdžia, ekonomika, dvasinio ir kultūrinio gyvenimo formomis, ir romane visa tai regi vaiko akys. Mergaitė, pelytė ir siuvėjas – trys pagrindiniai veikėjai... Tai tarsi paprasta vienos šeimos gyvenimo istorija, o teisingiau jos dalis, ta dalis, kuri tarsi viesulas įsiveržė į jų ramų gyvenimą ir jį sudraskė. Tėvas išvyko darbo reikalais, o jauna mama su maža mergyte buvo priverstos persikelti gyventi į getą. Mergaitei nemirti iš bado padeda jos bičiulis katinas Micius, kuris atima ir saugo duoną, ir pelė. Mergaitę iš geto išgelbsti lietuvis siuvėjas. O gal požeminiais tuneliais išveda į laisvę jos draugė pelytė? Deja, tik mergaitę. Motina lieka gete ir susirgusi tampa medikų eksperimentų auka. Koks Mirachos tolimesnis likimas? Tikiu, jog paskaitysit mano knygą ir suprasit. O kad geriau viską įsivaizduotumėte, netrukus bus sukurtas animacinis filmas, ir viską pamatysite savo akimis.

Eligija Volodkevičiūtė

